

ÕIGUSKANTSLER

Dr. Georgi Belotserkovski
Peaarst-juhataja
SA Ahtme Haigla
ahtmehaigla@ahtmehaigla.ee

Teie

Õiguskantsler 30.06.2011 nr 7-9/110565/1103317

Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimise kohta

Lugupeetud dr. Belotserkovski

Käesolevaga pöördun Teie poole seoses minu nõunike ja erialaekspertide 07.06.2011 kontrollkäiguga SA-sse Ahtme Haigla (edaspidi haigla). Kontrollkäigul kontrollisid minu nõunikud, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni, kas haiglas on tervishoiuteenuste osutamisel tagatud isikute põhiõigused ja –vabadused. Soovin Teid esmalt tänada oma nõunike nimel kontrollkäigu sujuva korralduse tagamise eest tervishoiuasutuses.

Kontrollkäigu tulemusel on koostatud aruanne kontrollitud asutuse tegevuse kohta, milles tehakse soovitusel kontrollialusele eesmärgiga tagada isikute põhiõiguste ja –vabaduste kaitse senisest efektiivsemalt. Soovin kontrollkäigu põhjal juhtida Teie, kui SA Ahtme Haigla peaarsti ja juhataja, tähelepanu alljärgnevale.

1. Tervishoiuteenuse tarbijate omandiõiguse riive

Haigla poolt õiguskantslerile eelnevalt saadetud teabe kohaselt ei ole haiglal omandiõiguse piirangute kehtestamiseks haiglas mittelubatud asjade nimekirja. Siiski ei lubata haiglasse kaasa võtta näiteks väärtesemeid, ravipreparaate, narkootikume jne. Haiglasse saabudes võetakse mittesoovitavad asjad üle akti alusel ning tagastatakse samas korras haiglast lahkudes.

Kontrollkäigu kestel läbi viidud vestlusel selgus täiendavalt, et ravilepingu alusel tervishoiuteenusel viibivad isikud võivad üldiselt piiranguteta kasutada sidevahendeid, nagu mobiiltelefonid või sülearvutid. Samas ei või eeltoodud sidevahendeid vallata tahtest olenematul ravil viibivad isikud ning need, kelle suhtes on arst langetanud vastava omandiõigust piirava otsuse tulenevalt isikute ohtlikkusest. Haiglas puuduvad reeglid omandiõiguse piirangute kohaldamiseks vastavalt isikute ohtlikkusele.

Tulenevalt eeltoodust soovitan Teil välja töötada ja kehtestada ühene ammendav nimekiri esemetest ja ainetest, mille omamine haiglas ei ole soovitav. Nimekiri tuleb arusaadavas vormis teatavaks teha kõigile teenuse tarbijatele. Lisaks tuleb asutuse töötajate tegevuse reguleerimiseks kehtestada kord esemete ja ainete valduse üle võtmiseks ja vajadusel hävitamiseks ning samuti

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

käitumiseks juhul, kui tervishoiuteenuse saamiseks näidustatud isik keeldub mittesoovitavate esemete või ainete valdust üle andmast. Nimetatud reeglistik võib olla lülitatud asutuse sisekorraeskirjadesse. Täiendavalt võib kaaluda soovitusliku haiglasse kaasa võetavate asjade nimekirja välja töötamist ning lülitamist haiglas kasutusel olevasse patsiendi teabematerjali. Lisaks tuleb igal valduse üle võtmise ja tagastamise juhul üle võetud ja tagastatud asjade nimekiri fikseerida.

2. Ohjeldusmeetmete registri vorm ja sisu

Kontrollkäigu kestel läbi viidud vestlusel ei osanud haigla esindajad selgitada, kuidas on isikutel, kelle suhtes on kohaldatud ohjeldusmeetmeid, tutvuda enda kohta käivate kannete sisuga ohjeldusmeetmete registris viisil, mis välistaks teiste ohjeldatud isikute delikaatsete isikuandmete teatavaks saamise. Samuti puudus haiglas vorm, millel kajastatakse isikule ohjeldusmeetmete registrist andmete mitteväljastamise otsus ning selle tinginud põhjused¹.

Tulenevalt eeltoodust kordan 16.02.2011 kontrollkäigu kokkuvõttes tehtud soovitus viia haiglas peetav ohjeldusmeetmete register kooskõlla nii rahvusvaheliste organisatsioonide kui ka Terviseameti poolt antud juhtnööridega. Lisaks tuleb isikutele tagada võimalus tutvuda nende kohta haigla poolt peetud registritesse tehtud kannetega viisil, mis välistaks teiste isikute delikaatsete isikuandmete teatavaks saamise. Läbipaistvuse suurendamiseks peaks olema võimalik alati tutvuda põhistatud otsustega isikule tervishoiuteenuse osutamisega seonduvate asjaolude kohta käiva teabe väljastamisest keeldumise kohta.

3. Haiglas kehtestatud isiku tahtest olenematule ravile võtmise tegutsemisjuhendi täitmisest

Tegutsemisjuhendi täitmise kontekstis soovitan Teil:

- tagada alati haiglas kehtiva tegutsemisjuhendi isiku tahtest olenematule ravile võtmisel punkti 3 täitmine. Kanne isiku lähedaste või seadusliku esindaja teavitamise ning sellega seotud asjaolude kohta peab olema alati kantud kas isiku haiguslukku või muusse dokumentatsiooni;
- üle vaadata haiglas kehtiva tegutsemisjuhendi isiku tahtest olenematule ravile võtmisel punktis 11 ette nähtud tegutsemiskorra põhjendus. Juhul, kui hindamisel selgub, et Välisministeeriumi teavitamine ei ole vajalik juhul, kui tahtest olenematut ravi kohaldatakse Eesti alaliste elanike suhtes, siis tuleks tegutsemisjuhendis selline erand selgelt sätestada;
- üle vaadata haiglas kehtiv tegutsemisjuhend isiku tahtest olenematule ravile võtmisel ning viia see kooskõlla kehtiva õigusega kirjeldades tegutsemisjuhendis ka alates 01.01.2009 kehtivate menetluslike aspektide läbi viimisse puutuvat;
- üle vaadata haiglas kehtiv tegutsemisjuhend isiku tahtest olenematule ravile võtmisel ning viia see kooskõlla nii Tervishoiuameti poolt 10.11.2008 kirjaga nr 5-3/1173 kõigile psühhiaatrilise abi osutajatele saadetud juhendmaterjalis „Ohjeldusmeetmete rakendamise kord statsionaarse psühhiaatrilise abi osutamisel“ ohjeldamisjärgse vestluse läbi viimisse puutuvaga ning samuti haiglas kehtivate muude sisemiste regulatsioonide ja tegeliku praktikaga.

4. Patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku vormi sisust

¹ Tulenevalt PsAS § 4 punktist 2 on isikul psühhiaatrilise abi saamisel õigus saada teavet oma psüühikahäire ja kasutatavate ravi- ning diagnostikameetodite kohta ja tutvuda temasse puutuvate ravidokumentidega, välja arvatud juhul, kui see võib osutada kahjulikuks tema vaimsele tervisele või teiste isikute julgeolekule.

Vormiga seonduvalt soovitan Teil:

- loobuda tervishoiuteenuse tarbijalt patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vormil automaatse nõusoleku küsimisest tervishoiuteenuste osutamiseks õppeeesmärgil. Juhul, kui tervishoiuteenuste osutamist soovitakse läbi viia kõrvaliste isikute juuresolekul, peab selleks saama igakordselt patsiendi teavitatud nõusoleku. Erandi sellisest nõudest võib teha vaid patsiendi tervise kaitse huvides VÕS § 765 sätestatud korras;
- täiendada haiglas kehtiva patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku vormi punkti 5.7 viisil, mis selgitaks isikule piisava arusaadavusega tema õigust saada ravikindlustuse olemasolul teisene arvamus RaKS § 40 lõikes 1 toodud korras ehk Eesti Haigekassa poolt rahastatuna;
- isikute paremaks teavitamiseks nende võimalusest esitada tervishoiuteenuse osutamisega seonduvaid kaebusi kontrollorganitele lisada patsiendi teabematerjali ka Terviseameti ja õiguskantsleri kontaktandmed.

Lisan käesolevale kirjale ka kontrollkäigu kokkuvõtte, mille punktides 4.1, 4.3-4.6 on Teile tehtud soovitusatega seonduvaid asjaolusid täpsemalt kirjeldatud.

5. Ekspertide poolt antud arvamused

Täiendavalt palun Teil tähelepanu pöörata kontrollkäigu kokkuvõtte punktides 3.1 ja 3.2 toodud kontrollkäigule kaasatud ekspertide poolt antud arvamustele. Muuhulgas leidsid eksperdid, et ohjeldusmeetmete rakendamise registreerimist ei viida haiglas läbi nõuetekohaselt, samuti on kahtlused ohjeldatud haigete korrapärases jälgimises. Välja toodi ka probleemid tahtest olenematu ravi dokumentatsiooni kohtule edastamise ajaga. Hoiule võetud asjade registreerimises on olulised puudujäägid. Ekspertarst tõi välja peamiselt kahtluse ravil viibivatele isikutele kohaste muude tervishoiuteenuste tagamisega seonduvalt. Eksperti soovitus kohaselt peaks auditeerima muude tervishoiuteenuste kättesaadavuse kohasust SA-s Ahtme Haigla.

Palun Teil tõsiselt analüüsida ekspertide poolt tehtud märkusi. Teavitan, et plaanin Teilt märkuste pinnalt ette võetud tegevuste kohta ka aru pärida.

Loodan, et arvestate oma tegevuses minu soovitusi, mille täitmise üle on kavas korraldada järelkontroll poole aasta möödudes.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Lisa: Kontrollkäigu kokkuvõte 11 lehel

Mari Amos 693 8441E-post: mari.amos@oiguskantsler.ee